

BEELDENDE KUNST

HERMAN DE VRIES

All/ No Thing

Stedelijk Museum Schiedam /
De Ketelfactory, Schiedam.
Beide t/m 18/1 2015.
stedelijkmuseumschiedam.nl

In oeuvre-overzicht blijkt de tachtiger die naar de Biënnale van Venetië gaat op zijn best als hij de natuur omarmt.

De agenda van kunstenaar Herman de Vries, geboren in 1931, oogt als die van een jonge vent. Zeven lopende exposities in Europa en een in het Guggenheim in New York, waarvoor op meerdere plaatsen nieuw werk is gemaakt. En de aanloop naar de Biënnale van Venetië, waar De Vries volgend jaar Nederland vertegenwoordigt, is begonnen. Het Stedelijk Museum Schiedam, thuisbasis van curator Colin Huizing die De Vries (de vries, zoals hij zelf schrijft) naar Venetië brengt, pakt natuurlijk uit met een groot oeuvre-overzicht. Daarmee moet de vraag van ongetwijfeld een flink publiek beantwoord worden: een tachtiger naar de Biënnale sturen met kunst die sterk in de sixties is geworteld – is dat een goed idee?

In Schiedam komt het antwoord via de neus. Dat begint al aan de entree, waar een licht-zuur randje in de lucht aangeeft dat er meer rondzweeft dan een toevallig parfum. Door de expositie heen ontwikkelen de tonen zich steeds sterker, om dan op de eerste verdieping in het gezicht te ontploffen. Een vloer volgestort met rozenblaadjes verspreid zo'n krachtig aroma dat het prikt.

Het geuroffensief komt precies op tijd. Tot dan toe is De Vries vooral gepresenteerd als de Nul-kunstenaar die doet wat de kunstenaars uit die jaren-zestigbeweging deden: werken volgens toevallig principes of juist logische systemen, de expressie uitgebannen.

Herman de Vries aan het werk in een reportage van Ilse Vocking voor *Kunstuur*.

Het woord 'chance' keert vaak terug, toeval.

Witte vlakken, een serie rechthoekige doeken, structuren of foto's genomen volgens een vaststaande instructie, nog meer blokken die op de grond zijn gegooid – het was destijds baanbrekende kunst maar oh, sáái is het ook. En dat was dan vast weer de bedoeling, saai, maar de opwinding over die gedachten zijn in de tijd opgedroogd. Je naam zonder hoofdletters schrijven (tegen de hiërarchie) betekende in die tijd echt wat, maar nu niet meer. De Vries was een bijzondere stem in de 'nul=0'-expositie die het Schiedamse museum bijna drie jaar geleden maakte, toch is zo apart bezien dit stadium van zijn kunstenaarschap het minst interessant.

Dat verandert zodra de natuur (weer) in beeld komt. De Vries is een plantkundige die besloot kunstenaar te worden. Een echt boeiende kunst-

naar wordt hij pas als hij de natuur weer omarmt. Als hij zich realiseert dat alles wat hij zoekt al voorhanden is, dat hij het alleen maar hoeft te isoleren. Eindeloze variatie met dezelfde bouwstenen kan dat aantonen: bladeren, schelpen, stenen. Het woord *chance* gaat vanaf dat moment meer 'kans' betekenen dan toeval, en die kansen zijn er in de hele wereld. De Vries ontwikkelt zich door zijn vele reizen, studies en werken tot een eersteklas natuurgeroe.

En dat is aanstekelijk. Als De Vries in 1975 uit een stukje weiland van 40 bij 40 centimeter 473 planten uit de grond trekt en apart presenteert, slaat de verwondering ook nu nog over op de kijker. Als hij in 2002, heel indrukwekkend, 'aarduitwrijvingen' maakt van aarde van het eiland La Gomera in hevige tinten oranje, geel en zelfs lichtgroen, dan zijn dat prachtige abstracte werken én een viering van de

oneindige variëteit onder onze voeten. Als een boom lijkt de kunstenaar mettertijd aan hoogte, uitzicht en kracht te winnen. Zozeer dat hij momenteel (zoals te zien in de nabijgelegen Ketelfactory) nog tekeningen maakt, fris van de lever, die door een zwiepende striuk op het papier lijken te zijn gegegeld.

Niet alles in Schiedam is goed. Er is een verschil tussen een kunstwerk en een herbarium, en af en toe kiepert het werk om door inventarisatie en opsomming. De hamerend gedragen commentaren van De Vries (er hangen video's op zaal) kunnen soms best storen. Maar als de oude kunstenaar door een aanraking, een handomdraai, een inkadering – ja, toch een kunstenaarsingreep – je opmerkzaamheid aanspreekt, zintuigen prikkelt en het bewustzijn vergroot, dan overtuigt hij absoluut.

Sacha Bronwasser

EXPOSITIE
Sculptures & Paint

T/M 21/12 2
DON.-ZO
13.00 - 17.00
VRIJ ENTR

WEVERSSINGEL 22, 3811 GK AMERSFOORT
(T) 06 14133123, WWW.KUNSTBROEK.NL

ANNEMARIE VAN HAERIN

TUSSEN SNEEUW
EN INKTZWART

T/M 9 NOVEMBER